

Mielikuvittele – ideoista innovaatioiksi!



Tarja Raussi on laivase-
minaaritoimikunnan jäsen
ja Sytyke ry:n hallituksen
varajäsen vuonna 2008.
Tarja toimii systeemityön
asiiantuntijana
Tieturi Oy:ssä kouluttaen,
tutoroiden ja konsultoiden
systeemyön eri
osa-alueita, erityisesti
prosessien mallintamista
ja vaatimusmäärittelyä.

Sytyke oli taas hypettämässä tervejärjesti, sillä mediaa seuranneet ovat varmaan havainneet, että innovaatio on ollut tämän syksyn trenditeema. Joukko innovaatiosta kiinnostuneita sytykeläisiä kokoontui 10. - 12.9. Viking Gabriellalle. Mikä mukavinta, joukossa oli uusia kasvoja!

Katajanokan terminaalisissa sytykeläiset saivat käsiinsä seminaarin ensimmäisen innovaation: kirjekuori, jossa oli kumma naru. Innovaation oli tehnyt Ilkan tytär Sesilia. Sitäpä olikin hauska seurata, kuinka moni oivalsi keksinnön käytön. Katso kuvaa ja päättele itse – vastauksen löydät toisaalta tästä lehdestä.

Ilkka Pirttimaa avasi seminaarin ja luovutti puheenvuoron Sytyke ry:n puheenjohtaja Mitro Kiviselle, joka pohti lyhyesti, mitä Sytyke ja systeemyö oikein on. Mieleepi jäi virke: "meistä jokainen on Sytyke-kokemuspankin kokemustilejä, joista jokainen sytykeläinen saa nostaa osaamista ja jota voimme kartuttaa muiden sytykeläisten kokemuksella". Juuri siksihän me haluamme kokoontua: jakamaan kokemuksiamme, oppimaan toisiltamme, verkostoitumaan ja viihtymään yhdessä.

Edison keksi hehkulampun – humpuukia!

Pentti Juhala Suomen Keksijäin Keskusliitosta kertoi, kuinka maailmalla haaskataan vuosittain tuotekehitysvaroja miljoonia euroja, kun pyörää keksitään uudelleen. Toisin sanoen, ei osata käyttää julkista patentti-informaatiota. Jos on fiksu, voi saada nimensä historiankirjoihin ostamalla patenteja. Näin teki Edison, joka osti kilpailijoiden patentit hehkulampulle ja kehitti sen tuotteeksi! Eri maissa on kuitenkin eroja siinä, mitä voi patentoida. Esimerkkinä tulkinta, jonka mukaan patentoitavaksi kelpaa vain tuote, joka on keksinnöllinen, uusi ja teollisesti hyödynnettävä. Siis siitä pitää syntyä jotain käsin kosketeltavaa - idea tai menetelmä ei kelpaa patentoitavaksi. Esitys herätti runsaasti keskustelua ja kysymyksiä.

Lauri Laitinen Nokiasta kertoi, kuinka hänen illuusionsa patenteista ovat karsineet vuosien mitaan. Hän luuli, että patentissa on aina kyse suurista hienoista keksinnöistä, mutta saikin todeta, että suurin osa on ihan normaalia insinööriä.

Suurin osa patentoinnista on itse asiassa hake-
musten tekemistä, lainopillista puurtamista jne.
Patentointia voidaan "harrastaa" ihan vain kilpaili-
joiden kiusaksi, sillä patentti estää toisia hyödyn-
tämästä keksintöä. Kaiken lisäksi patentti pitää
useimmiten hakea joka maahan erikseen! Kal-
lista ja aikaa vievää touhua. Laurilla itsellään on
kymmenittäin patenteja, joten hän tosiaan tiesi,
mistä puhui.

Voiko tieteellisestä tutkimuksesta tulla innovaatioita?

Lyhyen kahvitaun jälkeen Petri Myllymäki Hel-
singin Yliopistosta kertoi, että puhtaasti tieteellinen
huippututkimus saattaa synnyttää kaupallisesti
hyödyllisiä innovaatioita. Mutta kuinka tämä saa-
taisiin aina toteutumaan ja siitä vielä rahaa, niin
se onkin arvoitus! Complex System Computation
(CoSCo)-tutkimusryhmä tutkii mm. koneoppimista
ja data-analyysiä. Tämä ryhmä sai tehtäväkseen
laatia algoritmin kolmiulotteiseen pakkausongel-
maan: miten erimuotoiset, eripainoiset jättimäiset
paperirullat pakataan optimaalisesti rekan kontti-
in. Pitkän kehittelyn tuloksena syntyi yhdessä
TietoEnatorin kanssa Koptimi-ohjelmisto, joka
on ollut tuotantokäytössä StoraEnsolla vuodesta
1999. Toisentyypinen innovaatio on uudenlainen
hakukone AINO, joka hakee netistä tekstidoku-
mentteja niiden sisällöstä tehdyn tilastollisen ana-
lyysin pohjalta.

Uudenlainen näkökulma työn "hankaluuteen"
tuli siitä, että Petri kertoi huippututkijan tyypilli-
sesti pitkästyvän, jos homma tai ongelma on liian
helppo. Eli jos tuntuu siltä, että toinen osapuoli
ei innostu, tee ongelmasta vieläkin haastavampi
- silloin hän saattaa kiinnostua!

Kuviteltua vai faktaa?

Mikko Holmberg ja Perttu Karvinen CodeBakers
Oy:stä kertoivat, millaista apua voi välineistä olla
yhteistyön tekemisessä. Tyypillinen ongelma pro-
jektissa on, kuinka paljon on valmista ja paljonko
on kesken. Yleensä esitetään mutu-arvioita eli
'musta tuntuu'. "Joo, koodi on lähes valmis!" - lue:
homma on aloitettu. Vaan kuinka saadaan faktaan
perustuvaa tietoa projektin tilanteesta?

Yhteistyötä tehdään nykyään lähinnä sähkö-
postin, palaverien, wikin tms. avulla. Mutta
riittääkö se? Tietävätkö kaikki, mitä seuraavaksi



Kirjekuori-innovaatio;
mikä on narun virka?
(vastaus alla)

Vastaus: kysymys on
kirjekuoren virka.

pitäisi tehdä? Mistä löytyy johonkin tuotokseen liittyvät keskustelut, dokumentaatiot jne.? Application Lifecycle Management (ALM) lupaa tukea

- erilaisia viestintätapoja,
- ohjata erilaisissa rooleissa toimivien käyttäjien toimintaa prosesseilla,
- tuotosten välistä jäljitettävyyttä,
- hjelmien välistä integroitavuutta.
- ALM-ohjelmistoja on monella eri toimittajalla.

Mikko ja Perttu esittelivät RTC-pilottiprojektin tuloksia. Pilottiprojektissa käytettiin IBM Rationalin Team Concert -tuotetta ja siinä oli mukana 6 yritystä ja 12 henkeä. Pilotin aikana pidettiin 3 työpajaa ja 2 online-sessiota. Kaiken kaikkiaan kokemukset olivat positiivisia, joskin haasteitakin tuli vastaan. Saimme nähdä myös demon työkalusta - vaikutti ihan mielenkiintoiselta.

Yubikey – autentikointi napinpainalluksella

Saimme päivän päätteeksi esimakua seuraavan aamun yritysvierailijan aiheesta, kun Ilkka Pirttimaa esitteli lyhyesti varsin näppärän innovaation, Yubikeyn. Yubikey on USB-näppis, joka tuottaa yhdellä napin painalluksella salatun "blaablaan" tunnistamista varten. Oikealla salausavaimella pystyy tunnistamaan "blaablaasta", mikä Yubikey on kyseessä, tuottiko se avaimen liitetyn salaisen sisällön. Lisäksi ns. toistohyökkäys on estetty siten, että koodin lisäksi varmennepalvelu tuottaa joka kerran kasvavan numerokoodin eli tiettyä avainta voi käyttää vain kerran.

Ilta jatkuikin sitten buffet-illallisella, jossa jokainen sai innovoida, miten nauttia runsaista antimista ja kuitenkin välttyä ähkyltä. Porukka viihtyi pöydissä keskustelemassa aikaisempien vuosien tapaan niin, että meidät lopulta heitettiin ulos ravintolasta. Kas kun on kerrankin paikka, jossa voi istua ja jutella liian taustamelun häiritsemättä!

Aamukymmeneltä Tukholmassa kokoonnuimme jälleen seminaarituloihin kuulemaan, miten Yubikey oikein syntyi. Simon Josefsson Yubico Ab:stä tuli kertomaan heistä ja tuosta innovaatiosta. Firma on ollut olemassa puolitoista vuotta ja sillä on 9 henkeä töissä Tukholmassa ja Kaliforniassa. Firma perustettiin innovaation ympärille. Yubikey on mekaanisesti todella yksinkertainen, mutta tuottaa 128 bittisen kertakäyttöisen autentikointikoodin. Se käy kaikkiin tietokoneisiin - käyttöjärjestelmäriippumaton, eikä maksa paljon mitään. Sen käyttäminen ja integrointi sovelluksiin perustuu täysin avoimeen lähdekoodiin. Mitään mittavia ja kalliita taustaohjelmistoja ei tarvita. Simon kertoi, että eräs asiakas oli päättänyt käyttää Yubikeyä etuoven aukaisemiseen sähköisesti. Ilkka kommentoi, että hänkin on ajatellut sitä.

Tehdäänkös me vai valitetaankos vaan?

Sitten olikin aika lähteä jaloittelemaan Tukholmaan ennen iltapäivän sessiota. Tosin kirjoittajan aika kului tällä kertaa töiden merkeissä - piti hoitaa parit puhelinneuvottelut.

Tauon jälkeen ihmiset saapuivat virkistyneinä kuulemaan, miten Mitro Kivinen Alter Chief Oy:stä saa asioita tapahtumaan, oli sitten kyseessä prosessin parannus, tekninen ongelma tai kahvi-automaatin hankinta. Mitrolla oli loistavasti kiteytettynä täysin käytännönläheiset aktiviteetit aina ongelman määrittelystä sen ratkaisemiseen. Ja ennen kaikkea: muistetaan kiittää lopuksi kaikkia mukana olleita!

Voiko toimittajan ja tilaajan yhteistyö olla avointa?

Sami Kettunen Samcom Oy:stä ja Kari Aho Elisa Oyj:stä kertoivat, miten yhteistyö voi toimia avoimessa hengessä. Sami Kettunen totesi, että jos henkilökemiat eivät toimi projektissa, on syytä vaihtaa ihmisiä. Muuten toiminta ei ole tehokasta ja toimivaa. Samcomilla on käytössä tavoitehintamalli: Jos arvioitu työmäärä alitetaan, saadaan pieni bonuskorvaus. Jos arvioitu työmäärä ylitetään, Samcom veloittaa ylimenevistä työtunneista vain 40%. Kuitenkin tuntikatto rajaa asiakkaan riskin - sen ylittyessä toimittaja vastaa täysin kustannuksista. Tämän toimiminen nojaa täysin osaavaan henkilöstöön. Osaamisen lisäksi panostetaan henkilöstön viihtyvyyteen - näin saadaan henkilöstön vaihtuvuus minimoitua. Yhteistyössä käytetään monenlaisia työvälineitä apuna.

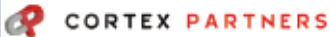
Kari Aho kertoi puolestaan, miten he ovat kokeineet yhteistyön: tietotaidon päälle on helppo rakentaa. Lisäksi tekijöiltä voi vaatia enemmän ja sanoa suurempaan, kun asioita tehdään aidosti yhdessä. Elisassa on käytössä sekä ITIL että ASL IT:n hallintaan ja sovellusten elinkaaren hallintaan. Hän esitteli todellisen esimerkin, jossa erään monitoimittajaympäristössä toteutetun Navitas-palvelun ylläpito ja kehittäminen on pääosin ulkoistettu Samcomille. Liiketoimintapuolesta vastuu on kuitenkin aina Elisalla.

Jotta yhteistyöstä voisi tulla kumppanuus, toimittajalta vaaditaan:

- Koodin on toimittava!
- Dokumentaation sovellushallinnasta on oltava relevanttia ja ajan tasalla
- Kokemusta ja näyttöjä osaamisesta
- Koodaajat ja arkkitehdit samaan pöytään asiakkaan kanssa
- Henkilöt osaavat käyttäytyä

Kumppanuuteen on päästy, sillä nämä toimivat. Osaaminen on avaintekijä, mutta luottamus ratkaisee!

Sponsoreina olivat:



Liimaa liiketoiminnan ja IT:n väliin?

Ilkka Pirttimaa ja Antti Everi Stockmann Oyj:stä kertoivat, miten he ovat lähteneet kehittämään yritykselle kokonaisarkkitehtuuria. Stockmann on globaali konserni: 8 maata, 600 myymälää, 18 000 työntekijää, ja siten sillä on globaalin organisaation haasteet. Alun perin jokaisessa yrityksessä on ollut omat työkalut, sovellukset, kuvaustavat jne. Vähitellen on luotu yritysarkkitehtuuri, jossa on kaksi päänäkökulmaa: liiketoiminta-arkkitehtuuri ja tekninen arkkitehtuuri. Kun käytännössä tulee erilaisia muutostarpeita, niin yritysarkkitehtuuri antaa puitteet ja ohjeistaa, miten investoidaan ja priorisoidaan hankkeita. Toisaalta käytännön prosessit, järjestelmät ja infrastruktuuri tuottavat palautetta, joka vaikuttaa yritysarkkitehtuuriin.

Stockmann on valinnut IDS-Scheerin ARIS-tuoteperheen kokonaisarkkitehtuuriin luontiin. Välineistön käyttö on tuonut helpotusta, mutta toisaalta kuvaaminen pitää tehdä "oikein", jotta välineestä saa hyötyjä irti. Esimerkiksi aiemmin sovellusten elinkaarta "hallittiin" excel-taulukoiden avulla, nykyään saadaan suoraan raportit välineestä. Välineistön käyttöönotosta on nyt kulunut 9 kuukautta ja mallintajia on useista liiketoimintaryhmistä. Projektin sijaan päätettiin luoda ns. mallinnuskerho, jossa työstetään malleja ja ratkotaan yhdessä ongelmia. Näin kukaan ei jää yksin opettelemaan, vaan saadaan yhteistyöstä lisää voimaa. Haasteena on edelleen perinteinen: kuinka saada ihmiset dokumentoimaan enemmän? Tulevaisuuden näkymistä yksi on mallinnuksen tuominen dokumentaation lähteeksi.

Voiko tietovarastointi olla ketterää?

Tomas Stenlund Ineosta kertoi uudesta Data Vault -tietovarastointitavasta. Hän aloitti raflaavasti toteamalla, ettei relaatiomallia ole koskaan tarkoitettu tietovarastointiin. Data Vault -tietovarastoinnin peruselementit ovat Hub (ydinelementti), Satelliitti (liittyy hubiin tai linkkiin ja se

kuvaava usein ajan suhteen eri tavoin käyttäytymistä) ja Linkki (yhdistää elementtejä). Jos malli muuttuu liiketoiminnan muuttumisen takia, edellinen versio mallista menee automaattisesti historiatietoihin. Näin liiketoiminnan muuttumisen vaikutusta tietovarastomalliin voidaan seurata - ja tarvittaessa palauttaa aiempi versio.

Peruselementteihin lisätään lisäksi metatietoa esim. niiden käsittelystä (audit trail). Data Vault sisältää myös liiketoimintasääntöjä (business rules). Dataan voidaan liittää tietoa myös sen laadusta. Kirjoittajan kommentti: Data Vault yhdistää siis aidon oliomallin ja metatiedon. Perusrakenne muistuttaa paljon oliotietokantojen rakennetta.

Koska malli pitää sisällään sekä metatietoja, historiaversiointiin ja tietoa laadusta, se soveltuu hyvin iteratiiviseen ja ketterään kehittämiseen, jossa tietovarastoakin pitäisi kehittää iteroiden. Alussa ei siis ole "valmista" mallia, vaan se rakentuu vähitellen.

Lopussa kiitos seisoo

Ilkka veti yhteen seminaarin annin ja antoi sitten puheenvuoron sponsoreille, jotka mahdollistivat jälleen kerran seminaarin. Sitten siirryimmekin nauttimaan á la carte -illallisesta ja toistemme innovoivasta seurasta. Perinteisen tietokilpailun lisäksi jokaisen piti miettiä ja laskea, kuinka monen uuden ihmisen kanssa tuli keskustelleeksi. Allekirjoittanut jääväsi itsensä lipunjakajan ominaisuudessa - ei sitä oikein voi kunnan keskusteluksi mainita, kun ojentaa liput ja muut materiaalit :) Eniten uusia kontakteja oli kerännyt päätoimittajamme Minna Oksanen, joka sitten vielä lisäsi saldoaan kiertämässä jakamassa palkintonamuja kaikille ja samalla kyselemässä ideoita lehteen.

Kiitokset kaikille osallistuneille mukavasta seminaarista!

Jokaisen piti miettiä ja laskea, kuinka monen uuden ihmisen kanssa tuli keskustelleeksi.

